

НАПРЯМ 7. СХІДНІ МОТИВИ В ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-464-4-55>

Бегмат А. О.

аспірант

Національної академії Служби безпеки України

м. Київ, Україна

ТЕМА ЛЮБОВІ У ПОЕЗІЇ ЛІНИ КОСТЕНКО ТА ШУ ТІН

Вивчення ідіостилів видатних майстрів слова у компаративному вимірі – один із найбільш актуальних напрямків сучасного порівняльного літературознавства. Художній текст являє собою систему зображально-виражальних засобів, які ідентифікують уявлення автора про навколишній світ. У результаті особистого когнітивного досвіду у свідомості митця формуються концептуальні структури – фрагменти індивідуально-авторського знання про всесвіт, як і у текстовому просторі [2].

Одна з найвидатніших українських поеток – Ліна Костенко внесла значний вклад у розвиток концептосфери українського письменства. Любов / кохання у поезії Ліни Костенко є однією з ключових тем, що розкриває як особисті переживання, так і загальнолюдські істини. Її інтимні вірші насичені філософськими роздумами, емоційною глибиною та різноманіттям форм вираження. Поетеса торкається теми любові / кохання в її багатогранних проявах: любов до рідного краю, малої батьківщини та всієї України, духовне та моральне кохання, романтичне й трагічне, грішне й безнадійне почуття тощо.

Водночас видатна представниця китайських «туманних поетів» Шу Тін відома чуттєвістю, інтимністю та глибокими емоціями, особливо у контексті теми любові. Шу Тін притаманна вишукана та символічна мова, яка підкреслює красу любові через прості, але глибокі метафори. Вірші часто сповнені гармонійного ритму, що робить їх ліричними та близькими до читача.

Ліна Костенко зображує романтичне кохання як глибоке, проте нерідко болісне почуття, що здатне викликати і щастя, і страждання. Воно завжди справжнє та чесне, але водночас підлягає суворим випробуванням. У поезії Костенко часто можна побачити образ

кохання, що залишається нездійсненим або сповненим внутрішньої драми. Наприклад, у вірші «Недумано, негадано...» поетеса описує неочікуваний розвиток подій, коли кохання приходить раптово та приносить із собою складні емоції: *«Недумано, негадано / забігла в глухомань, / де сосни пахнуть ладаном / в кадильницях світань. / Де вечір пахне м'ятою, / аж холодно джмелю. / А я тебе, / а я тебе, / а я тебе / люблю!»* [1, 42].

Романтичне кохання у Костенко часто стає об'єктом рефлексії, де почуття змінюються, проходять через біль і сум, але завжди зберігають свою ширість і автентичність.

У поезії Шу Тін любов часто зображується як особистий, інтимний досвід, який глибоко впливає на внутрішній світ людини. Вона досліджує як радість, так і біль любові. До прикладу, у вірші «До дуба» (致橡树) любов символізується через образ дерева – міцного, стійкого, але незалежного, що уособлює взаємну підтримку і свободу у відносинах: *«...Ми розділяємо холод, вітер і удари грому; / Разом ідемо крізь імлу, туман і веселку, / Неначе вічність розділяєм, / У житті залежимо одне від одного, / Ось чим є велике кохання...»* [3].

У багатьох творах Шу Тін любов поєднується із захопленням природою. Природні образи, такі як дерева, квіти, море, символізують гармонію, чистоту почуттів і вічність. У вірші «Шуйсянь» (水仙), Шу Тін пов'язує красу природи з жіночим початком, ототожнює жінку зі стихією води, художні асоціації поетеси простягаються від крихітної сльози до світового океану: *«Народний дух висох, поливає себе сльозами, без сліз цей світ спорожніє, засохне, любов жінки покриває 4/5 поверхні земної кулі».* [3]

Трагічність у коханні є частою темою у творчості Ліни Костенко, особливо в контексті історичних обставин та життєвих драм. Одним із найбільш яскравих прикладів трагічного кохання є роман «Маруся Чурай», де любовна історія переплітається з національною боротьбою. Любов Марусі до Грицька стає причиною її страждань і врешті призводить до трагедії, яка одночасно є метафорою глибших життєвих істин про моральність, вірність і відповідальність. У цьому романі у віршах поетеса демонструє, як особисте кохання зливається з любов'ю до батьківщини, а індивідуальні переживання стають символами національної долі.

У свою чергу у поезії Шу Тін любов часто супроводжується відтінками меланхолії або ностальгії за минулим, що підсилює драматизм та емоційність, як-от у вірші «Піщаний берег Бейдахе», у котрому за допомогою різних метафор створюється образ зникаючого тепла та надії: *«Жевріючий недопалок / кидав два відблиски у твоїх очах. / Ти насмішливо затис його пальцями, / гасивши тремтливу*

іскру». Глибоке відчуття втрати та неможливості побачити далі підкреслюється фразою: «Що сталося з морем? / Подивися, нічого не видно, / ми вже на краю». ...» [3].

Любов до України, її історії, мови і народу – це ще один вимір, у якому Ліна Костенко виражає свої глибокі почуття. Любов до Вітчизни нерозривно пов'язана з темою національної гідності та незалежності. У віршах мисткині часто відчувається туга за втраченою гармонією, проте ця туга завжди сповнена гідності й готовності до боротьби.

Шу Тін також розглядає любов як метафору свободи – використовує тему любові, щоб дослідити свободу самовираження та емансипацію, особливо жінок. Вона порушує питання рівності у стосунках, що у її час було новаторським для китайської літератури.

Ліна Костенко розглядає кохання не лише як почуття між людьми, але й як вищу духовну силу. Вона вірить у те, що справжнє кохання здатне піднести людину до вищих моральних цінностей. У її поезії кохання стає джерелом внутрішньої сили, духовного оновлення та особистісного зростання.

У багатьох її віршах, таких як «Страшні слова, коли вони мовчать», слово і творчість також є формами кохання – до життя, до мистецтва, до істини. Ця любов є вічною та безсмертною, адже вона живе у слові і культурі.

Тема любові у поетичній творчості Ліни Костенко та Шу Тін є багатшаровою і філософськи насиченою, багато у чому мотиви української та китайської мисткинь перекликаються, з чого можна зробити висновок, що любов – це універсальна емоція, вираження якої притаманне контексту будь-якої культури. Українська поетеса зображує любов у її різних проявах – від романтичного захоплення до глибокої любові до України та духовної відданості ідеалам. Для Костенко кохання – це не просто почуття, а глибока моральна сила, що може пережити втрати і залишитися джерелом натхнення та життєвої мудрості. Так само, Шу Тін у своїй поезії охоплює романтичну, духовку, емоційну і навіть філософську складову, що робить її вірші надзвичайно актуальними та цінними для дослідження в контексті сучасної поезії.

Література:

1. Костенко Л. Триста поезій / Ліна Костенко. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. 415 с.
2. Філософський енциклопедичний словник Київ: Абрис, 2002.
3. 舒婷诗选 URL: <http://www.shigeku.org/xlib/xd/sgdq/shuting.htm>